Ч. 242. Львів, четвер дня 23. жовтня (5. листопада) 1908. Річник XII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цїлий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цїлий рік . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене.— Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

З поворотом цїсаря до Відня і закінченем делеґацийної сесиї перенесла ся точка тяжести полїтичної до австрийскої столицї, на котру в сих днях звернені очи полїтичних кругів тим більше, що там загостить в суботу цїсар Вільгельм. Сегодня, в середу, приїздить цїсар Вільгельм до замку Екертсав, під Віднем, яко гість архікнязя Франца Фердинанда і буде там два днї на ловах, а звідтам в суботу поїде на кілька годин до Шенбруну, де відбуде ся обід, на котрім являть ся крім архікн. Франца Фердинанда, нїмецкий амбасадор ґр. Чірский з військовим аташе ґр. Каґенек і мінїстер бар. Еренталь. Після обідного церклю відвідає цїсар Вільгельм цїсаря Франц Йосифа в єго апартаментах і остане там аж до виїзду вечер. о 10. Вже названі личности, котрі в тїснім кружку двох монархів союзних будуть находити ся, вказують на важне полїтичне значінє сеї гостини цїсаря Вільгельма, а межинародне положенє сучасне додає ще більшої ваги сему зїздови.

Також внутрішньо-полїтичне пересиленє в Австриї має бути порішене монархом в тих днях. Правительство здобуло ся на рішучий крок, велїло зачипити доступ до Перекопів, заборонило рішучо уличні збіговиска, одним словом виступило рішучо проти уличної полїтики і все те вінчало ся добрим успіхом — в недїлю в Празї був спокій, хоч всї побоювали ся великих галабурд. Отсе поправило становище мінїстерства бар. Бека і є надїя, що пересиленє буде в тих днях полагоджене. Часописи віденьскі вичисляють ріжних кандидатів, які би мали війти до нового (третього спарляментаризованого) мінїстерства бар. Бека. Кн. Лїхтенштайн мав би заняти місце д-ра Ґессмана, а сей мав би стати маршалком долїшноавстрийским. Президент посольск. палати др. Вайскірхнер мав би стати мінїстром внутр. справ на місце бар. Бінерта, а президентом пос. палати мав би стати др. Ебенгох. Др. Ґломбіньский, як звіщає Die Zeit, мав би стати мінїстром-земляком польским а пос. Василько руским, проти котрого протестує кореспондент всепольского Słowa, Новіцкий. Все те дневникарскі комбінациї, супроти котрих рішенє монарха може випасти зовсїм инакше.

Заграниця.

Цїсар Вільгельм не приняв просьби о відставку кн. Більова. Одначе тим не буде покінчена цїла немила справа оповіщеня цїсарскої розмови з анґл. дипльоматом, бо парлямент буде инакше оцїнювати сю справу. Виявило ся іменно, що кн. Більов не переглянув присланої єму цїсарскої рукописи з запитанем, чи можна її оповістити, а она ішла в канцлерскім бюрі від одного до другого, поки опинила ся у найнизшого урядника канцлерского бюра, котрий не найшов в сїй розмові нїчого незвичайного, щоб не можна її оповістити. Одвічальність за оповіщенє цїсарскої розмови приняв на себе канцлер Більов і зараз подав ся о відставку, котрої цїсар не приняв, а цїсарска візита і наслїдника престола у Більова після того вказують, що цїсар хоче Більова удержати. Але, як сказано, велике питанє, чи супроти загального обуреня нїмецкої суспільности на таку необачність канцлерского уряду дасть ся се осягнути. Сам Більов осуджує зміст сеї розмови цїсарскої так само як і все дневникарство, отже годї єму буде постояти за се перед парляментом. Наколи Більов має остати на своїм становищи, то треба буде виглядїти якогось телця жертовного, а таким буде імовірно секретар державний Шен, або підсекретар Штемріх, що падуть жертвою необачности канцлерского уряду.

Росия не хоче признати злуки Босни й Герцоґовини з Австриєю, як се заявив мінїстер Ізвольский президентови думи Хомякову, а наслїдком того европ. конференция майже напевно вже не відбуде ся. Отсе найновійший вислїд межинародного положеня. Мінїстер бар. Еренталь висловив ся зовсїм рішучо в делеґациї, що Австрия нїяким способом не може згодити ся на те, щоби довершену подїю злуки Босни поставлено до розправи на конференциї, хоч самій конференциї зовсїм не супротивляє ся. Непризнанє злуки Босни Росиєю причинить ся до охолодженя взаємин з Австриєю, бо Австрия буде сей крок Росиї уважати неприязним. Австриї зовсїм не залежить на конференциї, бо гадка до сего вийшла від Росиї і Анґлїї, а вже проґрама єї містила такі точки, котрим Австрия мусїла супротивляти ся. Австрия не має потреби дбати про конференцию а Туреччина певно відотхне тепер, бо переконала ся, що конференция булаб не обезпеченем єї стану посїданя а обкроєнем, як ми недавно порівнували положенє сучасне Туреччини з Польщею в часї подїлу, до котрого довели єї приятелї-сусїди. Туреччина прямо порозуміє ся з Австриєю, бо переконала ся, що лише порозумінє з безпосередною сусїдкою може їй обезпечити стан посїданя, а зворотом санджаку, до котрого Австрия була управнена берлїньским договором, дістала Туреччина найлїпшу поруку прихильности. Росия переконає ся, що зірванє з Австриєю не вийде на користь російских інтересів на Балканї, а Сербія, котра числила на поміч Росиї і виступає так різко проти Австриї, переконає ся також, що лїпше бути в згодї з близьким сусїдом, як глядїти далекого приятеля, що має свої великі клопоти у власній своїй хатї і не може дати сам собі ради. Непризнанє злуки Росиєю усуне ріжні двозначности, які би були виринули на конференциї а становище Австриї і єї посїданє в Боснї й Герцоґовинї тим зовсїм не змінять ся.

Промова д-ра К. Левицкого

виголошена в буджетовій дебатї галицкого сойму дня 26. жовтня 1908.

(Дальше).

Піднесено тут деякі сумнїви зі сторони ґенерального референта що до нового проєкту податку від будинків (Gebäudesteuer) і сказано, що коли би той податок увійшов в житє, то узискало би ся некорисну підставу до виміру податку з огляду на краєвий додаток. Однак той сумнїв є неоправданий. Проєкт нового податку від будинків не зміняє на некористь краю підстави податкової при податку домово-чиншовім, бо задержує до року 1909 висоту ідеального податку, від котрого йдуть додатки, отже лишить ся незмінена підстава до виміру і побору додатків краєвих, та піде вона в гору аж по 6 роках увільненя. Дальше сказано тут, що дві найвисші кляси податку домово-клясового відпадуть та що через те зменшать ся додатки. Та справа ще не порішена. Прошу докладно перечитати той уступ предложеня державного, там сказано лише, що той податок не буде стяганий через державу. Инша річ, що край є обовязаний тих додатків не брати, що заходить та обставина, що ми повинні прийти в поміч тому бідному населеню і зречи ся додатку, аби тим бідакам дати пільгу і їх мінїмум екзистенциї уратувати.

Натомість не признано рациї такому крактованю справи, як є вона в справозданю видїлу краєвого і в справозданю референта, що до нового податку від вартости будинків. В нїм добачили вони загрозу загалови нашого

промислу. Прошу однак розважити, чи се справедливе, аби такий ремісник від свого малого варстату платив податок домово-клясовий так само як великий промисловець, котрий обертає міліонами.

До податків, на яких відбиваємо всякі наші додатки: краєві, повітові і громадскі, належать головно: ґрунтовий (8 міліонів корон), домово-чиншовий (6 міліонів), та податок заробковий (8 міліонів), а податок особисто-доходовий (4 міліони корон ріяно) є увільнений від додатків. Дві перші катеґориї, отже більш-менш 12 міліонів корон оплачують головно села, дві дальші міста, але села і місточка оплачують також часть податку домово-чиншового і заробкового, отже взагалі платять більше як міста.

На частинне покрите недобору краєвого обтяжує ся податки державні додатком краєвим 72—73 сотиків від кождої корони податку приписаного. Шруба податкова прикручена майже понад можливість економічну, коли зважить ся також додатки повітові і громадскі — разом до 157%. І то все йде на тих самих податників! Участь всіх країв держави в доходах податків особистих за час 10 літ виносить від 6 міліонів до $12\frac{1}{2}$ міліонів корон річно. А тепер предкладає правительство пересіч з 10 літ на $7\frac{1}{2}$ міліонів корон річно до розділу. Кілько звідси бере Галичина? Край бере річно доси 850.000 корон — 1,200.000 кор., а податники в опустах податків ґрунтового і домового (10%—15%) понад 2 міліони корон; отже ефект менший, як з першої ліпшої запомоги киненої поміж тисячи споміж десяти тисячів податників. Натомість для держави є се великі суми, коли возьмемо в рахунок усі краї.

З тих обох добродійств не маємо проте великої признаки, і край ліпше вийшов би, якби дістав право додатків до податку особисто-доходового. І так якби державі відступити весь дохід з податків особистих, то вона зискує річно понад 12 міліонів корон, а якби до того віддати їй опусти податків ґрунтового і домового, тоді держава має около 30 міліонів річної підвишки доходів А як краям, зосібна Галичині, відступити і право додатків до податку особисто-доходового, який дає річно суму 4,000.000 К і цілу підвишку від горівки, тоді зискуємо річно около 20 міліонів. Тою квотою можемо не лиш санувати краєві фінанси, але обнизити додатки до податків ґрунтового і домового і дарувати додатки в двох найнизших клясах податку домово-клясового. Отсе належить тепер розважити, бо в р. 1909 має бути усталена участь краю в особистих податках.

(Дальше буде).

Допись.

З Брідщини.

(Спілка всеполяків з москвофілами. Що сказав митрополит о. Антоній уніятскому сьвященикови в Почаєві? Дещо більше правди о прогульці кацапів до Почаєва і Києва. „Волынецъ“ з Галичанина під монастирскими мурами в Почаєві і єго »разоблаченія«. Торжество св. Йова в Берестечку яко pendant до всеславяньскої ідеї. Наше народне і релігійне становище в Брідщині за останних 20 літ і в 1908 році).

(Дальше*).

Разом з прогулькою до Почаєва зарядили істинно-русскі в Росиї в порозуміню з нашими кацапами великі торжественні походи над границею, получені з візитациєю сих сіл митрополитом о. Антонієм. Ціль була двояка. Найперше скріпити привязане до православія і схизми над границею в Росиї, а по друге і з нашого боку притягнути на сї торжества селян, »зарубежних гостей«, вщіпити в них схизму, утвердити царо- і православіє.

В тім обіцялись наші аґенти a la »Волынецъ« бути дуже помічними. Першу ціль т. є. скріплене схизми в самій же Росиї над границею, думав би хто, ініциятори не могли мати на меті, бо мовляв она сильна. А прецінь так не є, і в дійсности нарід наш далеко ще в глуб Росиї не в теє вірує, чого бажав би митрополит Антоній.

Віра народу в головній народній масі, остала уніятскою. Нарід говорячи „Вірую“, переважно говорить »і в Духа сьвятого... от Отца і Сина ісходящого«, понятія єго що до віри зовсім тіж самі, що і у католиків, а давні книги церковні, які обрусителї повикидали з церковного ужитку, переховує нарід яко сьвятість. Тим то обрусителї бачучи і знаючи теє, все не чують ся певними і все немов мисіонарствують над границею. А коли „Волынецъ“ обіцяв спекти другу печеню при тім самім огни, обіцяв кинути в обійми тисячі „твердорусских ізбирателей бродского округа“, тоді почались надграничні торжества. Але додамо ще, що рівночасно скористали з сих торжеств і депутати до думи з волиньскої ґубернії. На кожне з сих торжеств зявлялись они на розмову з своїми виборцями, о чім і згадує в Галичанин-ї »Волынецъ«. Одно булоб лиш дивне в фейлєтоні „Волынця“.

Були торжества, були на них депутати з Волиньщини, були розмови з селянами тихже депутатів, а мимо того »Волынецъ« плакав в першій половині фейлєтону.

Отже сталось се тому, що надії на торжества над границею змарніли так само як прогулька до Почаєва. Найперше надграничні села в Росиї показались досить зимними на такі торжества і до свого архієрея Антонія. Процесиї з портретом царя числили ледво 20 душ, бодай так великою була та, що прийшла з Почаєва до Берестечка на торжество св. Йова. Та кромі того і депутатам з Волиньщини не повелось у своїх же виборців. Нам доводилось розмовляти з селянами зза границі, що бували на розмовах з своїми депутатами, щось гей би на вічах.

— Ну щож вам привезли депутати з Петербурга? — питаємо. — Та богато дечого, казали. Казали твердо тримати ся, бо жиди хотять наше царство погубити, казали боронити русскій народ, стояти за віру.

— Ну а за землю не було мови?

— Чому ні, була. Тож то було крику! Посол нам казав, що в Сибірі є сила силенна землї і раїв їхати. Ох, крикнув же народ: »Хорошо, дідича висилайте, всіх вишліть, от народови землї мало, а дідич там заживе, буде мав з чим«.

Отсе перша причина плачу „Волынця“ на народ, що і на торжества не конче йде, і своїм же депутатам сказав крайне а дуже прикре слово. А всї ті істинно русскі шопки вважає народ за якусь комедию. От тому то плакав »Волынецъ«, що ніби то нарід не хоче на своїх »родних« основах розвиватись.

Безумний! власне нарід держить ся своїх рідних основ і тому всякі чорносотенні експерименти єго не займають.

(Дальше буде).

*) Гл. чч. 218, 219. 222 і 223.

З поговорок старого педаґоґа.

(Конець).

Я рішив ся одного разу пійти до найвизначнійшого члена „партиї осьвідомленя“. Приходжу і кажу:

— Чи В. осьвідомлені з селом і господарством?

— Осьвідомлений.

—Кінь призначений, щоби єго закладати до плуга і борін, до воза і до карити, або щоби єго сїдлати. Чи дійсно так?.

— А вжеж так.

— Колиж коня закладають до воза або сїдлають?

— Коли виросте, звичайно по чотирох лїтах.

— Ей, се може зле, чи не було би лучше осьвідомити коня завчасу, коли єсть жребятем кількомісячним, вже єго сїдлати, заложити на него шлиї і спрягнути враз з дорослим конем, щоби жребя завчасу наломилось до свого „званія“.

— Ви знать шуткуєте?

— Ні, пане, говорю поважно. Хто дїтваків до полїтики втягає і заправляє, той консеквентно згодити ся мусить на спряганє жребят з дорослими кіньми.

— Жребя таке мусїло би змарніти і не доросло би би на коня.

— Правда, лише і се правда, що дїтвак розполїтикований змарніє і чоловік з него не виросте«.

Сей доказ приклонникови »осьвідомленя« знадобив ся, він згодив ся на мої погляди. Ну, щастє, що стрінув чоловіка розумного і чесного.

Дують вітри полїтикоманії не то з боку, але і з гори хлопцеви на чуприну. Розгорячений виборами отченько уїдає необачно при дїтях на полїтиків противного табору. Хлопчиско наслухав ся досита зїдливих докорів і зневаг то на „станьчиків“ то на »клерикалів« (у нас на новоеристів) або на відворот о »демаґоґах« »вархолах«, дізнає ся, що є „демократи народні“, »демократи концентровані«, »демократи независимі« і т. д. (у нас радикали, национал- і социял-демократи). Заколот слїдував в голові хлопця, у него також запалахкотів поломінь виборчий батька а в тім поломіни спопелїв спорий засіб енерґії дїтвака, енерґії до науки необходимо потрібної. А вжеж найбільше зло почиває в тім, коли хлопя почує в дома, що той професор »станьчик«, той знов клерикал, сей »сконцентрований«, тамтой знов „несконцентрований демократ«. Після міри симпатиї батька до того або сего ст ронництва, окружає хлопець учителя симпатиєю, о нім бо чув, що до єго партиї приналежить, на других дивить ся косим оком і чує до них якусь нехіть.

Розполїтикованє пре молодїж завчасу до твореня дневникарства, в котрім панує ароґанция, лож, огидженє тих, що не приналежать до їх табору полїтичного, хотяй були би люди зовсім безвинні. Кружили по середних школах а може і ще кружать численні примірники таких писань, редаґованих у Львові; у них аж кишіло від безчещеня школи і учительства, кидано громами на систему шкільну, котра оглуплює, гудїло від грімкої критики всего і всїх, примінено наклику-ванє, най би молодь домагала ся, щоби все змінити, все переіначити, в противнім случаю угрожувано »страйками«.

Дійсно чудувати ся треба, що у нас нема ріжниці межи »свободою« а »сваволею« печати. „Свобода“ печати то цінний набуток часів конституцийних і належить ся її сторожити, лиш »сваволя« завсїгди і повсюду єсть надужитєм сво-

боди, кожде надужите єсть злочином, котрий як закон так і власть потягати і нищати повинні.

*

А вжеж і I. і II. уступ сеї дописи містить в собі богато цінних і з правдою згідних заміток. Він бачить в Прусах розбій і бандитизм, що виростає з ідеалів »свободи« і справедливости, бачить, що в Росиї допче ся права Божі і людскі задля хвали Божої і прав народних, задля слави церкви доптане католїцизму, задля величности народу российского, загибель Польщі. Тілько в рускій части Галичини нічого не добачує — ту знать після єго поглядів все по правді і по справедливости діє ся. А може глядить він на все через »окуляри« всепольскі?!

о. К. С.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: † Якова брата Гос.; римо кат.: Захариї і Єлиз. — В пятницю: руско-кат.: Арети, Атаназия; римо-кат.: Леонарда.

— **Цїсарский ювілей.** Дня 2. грудня с. р. палата послів відбуде торжественне засїданє в честь ювілею 60-лїтного володарства нашого монарха. Посли, мінїстри і урядники прибудуть в ґалевих строях. По промові президента палати заберуть голос провідники всїх сторонництв. Перед тим президия палати буде у цїсаря і зложить єму чолобитню іменем палати. Рівночасно відбуде ся також сьвяточне засїданє палати вельмож.

— **Памятник Шевченка.** Онодї зібрала ся в Київі комісия будови памятника Шевченка. Засїданю проводив голова м. Київа, Дяков. Присутним був також предсїдатель полтавскої ґуберн. земскої управи, Лизогуб. Комісия виробила і затвердила постанову про збиранє складок на памятник. Будова памятника буде виносити 60.000 рублїв; доси зібрано лише 20 тисяч.

— **Загальні збори „Народної Торговлї“** відбули ся в понедїлок. Збори отворив предсїдатель совіта др. Щасний Сельский і сконстатувавши, що збори оголошено згідно з приписами статута, та що явило ся відповідне число членів, предложив на предсїдателя зборів о. Данила Лепкого, пароха з Старого-Самбора, а на заступника д-ра Остапа Макарушку. Зібрані члени приняли однодушно предложенє, почім предсїдатель зборів о Лепкий покликав на секретарів пп. Миколу Заячківского і Василя Угрина. Звіт адмінїстрацийний і білянсовий зложив з рамени управляючого совіта проф. Ілия Кокорудз, а по відчитаню звіту головного комітету контрольного п. Антоном Хойнацким із звітом з переведеної ревізиї, доконаної Краєвим Союзом ревізийним, з котрих сконстатовано постійний розвій товариства, дальше, що дїла товариства веде ся господарно, що товариство придержує ся постанов статута, що рахункові замкненя зіставляє ся вчас, що товариство не переводить пїяких ризиковних інтересів, — приняли зібрані члени одноголосно предложений білянс, виказуючий чистий зиск в квотї 18.086·97 К, постановили виплату 7% дивіденди від удїлів і удїлили управляючому совітови одноголосно абсолюторию. При доповняючих виборах до совіта вибрані поновно: др. Щасний Сельский і о. Евген Гузар. До головного комітету контрольного вибрані пп. Кость Паньківский, др. Володимир Бачиньский і Антін Хойнацкий. — Марку презенцийну для членів совіта установлено на внесенє п. Костя Паньківского в висотї попередній по 6 К від засїданя.

— **З червоного сьвіта.** Социяльні демократи понесли несподїване пораженє при соймових, дуже демократичних, виборах в Долїшній Австриї. Ту неудачу, спричинену безплідною акциєю „спасителїв людства“, на яких вже пізнали ся просьвічені ширші маси, старають ся социялїсти звалити на „терор“ християньско-социяльної партиї і на „виборчу ґеометрию“, буцїм то достроєну до інтересів згаданої партиї. Підчас виборів в Wiener-Neustadt социялїстичні наганячі перелапували виборцїв і перешукували їх кишенї, чи нема там виборчої картки, виповненої іменем несоциялїста. Терор був отже по сторонї социялїстів. Социялїсти закидають, що понад 11 тисяч христ-социяльних голосів має в двох округах Відня 10 мандатів, підчас коли 15 тисяч социялїстів в 1 окрузї має 2 мандати. Забувають однак небоги, що в инших округах 18 тисяч социялїстів має 3 мандати, підчас коли 20 тисяч христ.-социяльних не має анї одного, або що в Стириї $4\frac{1}{2}$ тисячи социялїстів має 7 мандатів, підчас коли $3\frac{1}{2}$ тисяч христ.-социяльних в Чехах не має анї одного. Теперішне виборче право і до парляменту і до соймів не є рівне. (Проєкт виборчої реформи зі становища церковних і суспільних інтересів подам в 24. числї „Ниви“). Бо виходить з тої засади, що рівне число послів вибирають виборчі округи, які не суть рівні що до числа населеня, так, що нераз оден горожанин має ту полїтичну вартість, що кількох других. Але та нерівність доскулює всїм партиям, а не самим социялїстам, що вони самі признали, коли хотїли усунути ту нерівність в Відни на свою користь, але протестували против тої рівности на провінциї тому, що рівність вийшла би на користь христ.-социяльних. — *О. Воляньский.*

— **Шкарлятина в Галичинї.** Osterr. Sanitätswesen подає, що в часї від 11. до 17. жовтня було в Галичинї 48 громад навіщених пошестю шкарлятини, а се: Львів, Краків, Тарнів, Яворів і Косів; в повітах: брідскім: Броди, Паликорови, в березкім: Харжевичі, Сувчин, Ядовники, в бережаньскім: Кізлів, Куряни, в хшанівскім: Яворжно, в цїшанівскім: Нароль, в чортківскім: Звиняч, в долиньскім: Витвиця, в гусятиньскім: Гусятин, Хоростків, в ярославскім: Ярослав, Рогвениця, в камінецкім: Камінка стр., Стоянів, в лїскім: Рівня, Берхи дол., в львівскім: Знесїнє, Зимнавода, в перемискім: Бротичі, Лентовня, Оріхівцї, в перемишляньскім: Станимир і Свирж, в равскім: Річиця, в рудецкім: Чайковичі, Погірцї, Ляшки завяз., в снятиньскім: Снятин, Залуче, в старо-самбірскім: Фельштин, в тернопільскім: Микулинцї, Ладичин, в теребовельскім: Будзанів, Ласківцї, Романівка, в жовківскім: Жовква, Любеля і Замочок.

— **Воєнні приготовленя в Чорногорі.** Загребский Obzor доносить, що Чорногора готовить ся зовсїм поважно до війни. Чорногорске правительство приказало в тій цїли всїм численним еміґрантам повернути до вітчини. На воєнні видатки має Чорногора затягнути більшу позичку. По переведеню загальної мобілїзациї чорногорска армія буде числити 70.000 жовнїрів. Оружя в Чорногорі є доволї, бо є там 150.000 карабінів, в більшій частинї найновійшої системи. Переважно сї карабіни походять з Росиї. В Цетинїї думають, що мобілїзация чорногорскої армії може бути переведена в двох днях. До армії вступають також Чорногорки, які переносять амунїцию і живність. З Росиї має небавком прибути до порту в Барі (Антівари) 120 скорострільних пушок найновійших системів і 50 машинових карабінів Максіма. Говорять також, що з Росиї прибудуть віддїли Червоного Хреста.

— **Новим президентом Зєд. Держав півн. Америки** вибрано вчера кандидата републиканьского сторонництва, Вілїяма Гаварда Тафта, який є мужем довіря бувшого президента Рузвельта. Свій уряд обійме Тафт дня 4. марця 1909. Тафт має 51 лїт, був адвокатом, прокуратором, судиєю, деканом правничого видїлу в Чінчінаті, в 1900 р. був членом комісиї для Филипиньских островів, а в 1901 р. ґубернатором Филипинів. В 1904 р. був мінїстром війни. В заграничній полїтицї єго вибір означає веденє дальшої полїтики імперияльстичної теперішного президента, с. є змаганє до розширеня могучности 80-мілїонової держави.

— **Відновлена цензура.** У Казанї знов заведено звичайнїсїньку попередню цензуру, та ще таку немилосерну, якої і за цензурних часів не було. Кожде своє число обидві российскі казаньскі ґазети — „Камско-Волжская Рѣчь“, „Казанскій Телеграфъ“ та три мусульманьских — „Юлдуз“, „Боян—Улкак“, „Казан-Мухбирі“ посилають у коректї цензорови Пінетму та двом єго помічникам, учителям ґімназиї, Флорову та Ашнаридови. Цензори викидають з кождого числа все, що їм не подобає ся. Але найцїкавійше — як пише „Слово“ — те, що навіть сею попередною цензурою ґазети не можуть вратувати ся від адмінїстративних кар на основі ґубернаторских постанов. Казаньска адмінїстрация думає, що вона своєю „цензурою“ робить ласку ґазетам.

— **Поетичний кутик.**

Береза сумно шелестить,
Вся млою срібною повита.
В листках її роса тремтить
Немов сльоза гірка укрита,
гірка сльоза...

Подув холодний вітер — рве,
Розвіва' листєчко і віти —
Діямантові сльози пє,
Несе дрібний лист далї в сьвіти,
у забуття...

Одерта з зелени, краси,
На волї бур тяжких страдає —
Береза через довгі дни
Мов не живе — жде-дожидає
весни дарма.

Ся мла, що всю її вкриває,
Се наче мрія золота —
Вітки і лист — се сни надії
Нещадний вітер — се судьба,
се зла судьба...

У. К.

Оповістки.

— **Останний репертуар руского театру в Станиславові.** (Саля тов. ім. Монюшка. Початок о год. $7\frac{1}{2}$ вечером).

В суботу дня 7. с. м. „Фавст“ оперета в 5 діях а 6 відслонах К. Ґунода. Гостинний виступ п нї Ф Лопатиньскої, співачки львівскої опери.

В недїлю дня 8. с. м. „Арсен Яворенко“ (На громадскій роботї), народна драма в 5 діях зі співами Б. Грінченка.

Ві второк дня 10. пидолиста с. р. останнє представленє „20 днів тюрми“ найновійша фарса в 3 діях Вебера. Фарса ся грана з великим поводженєм на столичних сценах.

— **Відзначенє.** Цїсар надав радникови двора і професори львівскої полїтехнїки д-рови Юлїянови Медвецкому, з нагоди перенесеня єго на власну просьбу в постійний стан супочинку, командорский хрест ордера Франц Йосифа.

Кость Курилло.

Письмо з дороги.

(Дальше).

Бремергафен-Новий Йорк 30/VIII. 1908.
на палубі „Main'у“.

Вчера вечером виїхали ми із каналу на океан. Вчера попращали ми останні кінчини анґлїйскої Seilly. Берегів Франциї не мож було бачити, бо задалеко були ми від неї віддалені.

Тепер ми на повному морі, таки на правду лишень між небом а водою. Коли чоловік погляне на сю безконечну поверхню, то тратить ся чомусь надію у тую людську штуку, що тне филї, і колиб не се небо, що мовби зливалось із морем, то не знати, чи видержала би людина.

Ще цїлих вісїм день між небом а водою, ще більш двох тисяч морских миль до переплаву. Цїла дорога з Бреми до Нового Йорку

виносить 3528 морских миль. Та воно і тяжко було би її пробути, коли би не тії усї вигоди, які має ся на корабли, бібліотека, пяніно і т. д. Менї час минає скоро, вечерами пишу, ранками читаю. Вчера розпочав я науку анґлїйскої мови. Трудна она через свою граматику, але завдяки Леді Alice Deckmann, завідательцї жіночої школи у Філядельфії та єї дуже приступним викладам, сяк так іде. Дуже велика шкода, що наш пароплав пливе прямо із Бреми до New-York'у не задержуючись нїгде по дорозї. Инші пароплави виїзджаючи із Бреми вступають іще до полуднево-анґлїйскої пристали Southampton (чит. Seufemten) і північно-француского Cherbourg (чит. Szirburg), щоби забрати пасажирів. Майже кождого дня бачимо кілька пароплавів, що повертають або з Baltimore або із New-York'у.

Що то за радість побачити другий корабель, коли їдеть ся на морі. Усї висипують ся на поміст зі своїх кають, або із кімнат, переривають свої забави та буденні занятя і із небувалим одушевленєм вимахують руками, хустинами, співають пісні, та у сей спосіб здоровлять тих, що їдуть на другому пароплаві.

Від вчерашного вечера знов море неспокійне, не дало нам спати сеї ночи, та гойдало так сильно, що часами треба було держатись руками краю ліжка. На нинї похворілись люди. Лїкар бігає від каюти до каюти. Одним каже йти на поміст і у лежачій позї сидїти в глибоких кріслах, других оставляє в ліжках. Штеарти (послугачі) бігають скоренько та розносять коняк, вино, чорну каву, цитрину і овочі. Я сам, не знаю для чого, але здоров, як риба, бачить ся, мій орґанїзм відпорний та не піддасть ся тій хоробі так званій Seekrankheit або по анґлїйски „sisik".

Коли инші хворіють, я завдяки молодому офіцирови маринарки панови W. Тарр оглядаю цїлий устрій машин корабельних і запізнаю ся зі способом міреня моря електрикою. Споглядаючи на сї великаньскі машини, що силою витвореної пари порушають крилами корабля, подивляєть ся тих людий, що сподїяли се усе і вміли поскладати разом, бо тут таке число шруб, шрубок, колїс і колїсець, рур і рурок, що мішаєть ся у голові. До міреня знову глубини моря в даному місцї є осібний знаряд, та по ньому пізнають як раз, чи на добрій дорозї находить ся корабель. Що дванайцять годин мірять глубінь моря, та показують капітанови кусень земного покладу із моря. — Пан Тарр розповідає менї, що наш корабель має робити денно меншебільше триста морских миль се є около 550 кільометрів. (Одна морска миля має 1852 метрів). Колиб від Бреми до New-York'у море було завсїгди спокійне і гладке, мож би було його переплисти в десятьох днях. Однак се є майже неможливе. Нїколи не мож напевно обчислити, коли доплывем, бо на дорозї маємо ріжні перепони, передусїм розбурхану поверхню моря і мраку, що сильно спинюють плавбу корабля. Розбурхані филї спиняють крила та опізняють їх обороти, а мрака знов не позваляє борзо їхати, бо хоч тягом шруба сиґналїзацийна грає, можна наїхати на другий. Далї з паном W. Тарр ідем на поклад Zwischendeck-у. Люди лежать покотом, хорі, знеможені, обезсилені, однак благородна рука лїкаря сторожить над ними. Бачу коло них рівнож чорну каву, коняк, овочі. Питаюсь, чи нема кого із Галичини або України з наших. За кілька хвилин приходить до мене стрункий парубчак зпід Городенки розрадуваний, що може зі мною погуторити на рідній мові. Треба було бачити тую радість зі сльозами у його очах, той щирий, мягкий погляд, яким вдивляв ся в мене та дякував, відай, за те, що не сам він тут Русин на корабли. Тут дуже богато є російских жидів. Між ними є одна дївчина, що щовечір співає у свойому жарґонї пісні. Бачить ся менї, що сї пісні вільнодумного змісту, бо єї земляки окружають її, мов би вожда — демаґоґа та слухають їх із приспішеним битєм серця. У єї очах таки на правду горить якийсь дивний жар, рухи єї якісь горячкові, а голос сильний, звучний несеть ся по палубі та далеко ще по морю. Єї одномишленники клонять си перед нею мов би перед Богом післаною силою, що має їх вивести із неволї.

(Дальше буде).

Телеґрами

з дня 4. листопада.

Варшава. Ґенерел-ґубернатор зарядив отворенє всїх замкнених польских шкіл.

Царгород. Вчера розпочали ся переговори межи Болгариєю а Туреччиною. Анґлїйский амбасадор був вчера вечером у великого везіра.

Царгород. „Ені Ґазетта" звертає бачність мінїстра маринарки на чужі кораблї, які при помочи рефлекторів стережуть берегів Чорного моря коло Босфору.

Білгород. Вчера скупштина зібрала ся на довірочне засїданє, на якім правительство складало звіт з полїтичної ситуациї.

Карльсбад. Вчера о год. 2·30 по пол. дало ся тут чути землетрясенє.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати

про цїни збіжа і продуктів у Львові від 26. жовтня до 1. листопада 1908:

	за 50 клґ.
Пшениця	10·40—10·80 К
Жито	8·70— 9·00 К
Ячмінь броварняний	7·50— 8·25 К
Ячмінь на пашу	6·80— 7·20 К
Овес	6·60— 7·00 К
Кукурудза	0·00— 0·00 К
Просо	0·00— 0·00 К
Горох до вареня	9·00—10·25 К
Горох на пашу	0·00— 0·00 К
Бобик	6·50— 6·90 К
Конюшина червона	55·00—65·00 К
Конюшина біла	35·00—45·00 К
Конюшина шведска	65·00—75·00 К
Тимотка	00·00—00·00 К
Ріпак зимовий	14·05—14·30 К
Насїнє конопл.	9·75—10·00 К
Хміль	30·00—40·00 К
Насїнє льняне	9·75—10·00 К
Льнянка	10·00—10·25 К

ХТО

себе або свої дїти від

Кашлю, хрипки, катару, флеґми, закатареня устної ями, коклюшу і горляного кашлю хоче увільнити, най купує лїкарско випробовані і поручені

КАЙЗЕР'А

Brust-Camarellen

з трема яличками.

5.500 нотарияльно потверджених сьвідоцтв на то.

Пачка 20 і 40 сотиків. Доза 80 сотиків. Можна дістати у всїх аптиках і дроґуериях.

(1—24)

300 корон місячно зовсїм чесно могуть заробити особи кождого стану продажию і збиранєм замовлень на релїґійні предмети зі св. Землї і Єрусалиму. Кождий зістане урядово уповажнений і поучений. Кавция на ориґінальні окази в куфрах пожадана. Глядає ся рівночасно двох ґенеральних заступників з осїдком Чернівцї, Тернопіль або Коломия. На відповідь долучити марку. Зголошеня до фірми: Володислав Марчевский, Яворів. (2—5)

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Дентист

Др. К. Левандовский

Львів, пл. Галицка 7. (над Централь. каварнею).

Витяганє, пльомбованє, вставлюванє зубів без болю.

РУСИНИ! Жадайте у всїх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руской фабрики Евгена Білїньского в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педаґоґічного, а 5% на сироти і вдови по сьвящениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Товариство взаїмних обезпечень

„Днїстер"

у Львові, при улицї Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає **обезпеченя будинків, всяких річий** домашних і господарских, **збіжа і паші** против **шкід від пожару.**

Шкоди лїквідує і виплачує »Днїстер« з найбільшою скоростию. Оцїнка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив »Днїстер« **15.885 відшкодовань** в сумі **вісїм і пів міліона корон.**

Зиск по скінченім роцї звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили по 10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишли приймають полїси „Днїстра" при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер" **в Краківскім Товаристві.**

Аґенциї »Днїстра« находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить инший аґент »Днїстра«, можуть письменні селяни старати ся о удїленє аґенциї. До тепер заробили аґенти 1,142.108 корон провізиї.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003.364·—
„ резерви премій	„ 613.720·—
„ спец. на звороти	„ 50.939·—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437·—
„ резерви специяльної	„ 35.000·—
„ емерит. урядників	„ 218.364·—
инші фонди заосмотреня	„ „ 40.000·—
Разом сума	К 1,964.824·—

Канцеляриї отворені для сторін тільки перед полуднем (8—3 год.).

Селяне! покривайте дахи бляхою або дахівкою!

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Ряшева	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·07	—	**2·05**	5·57	9·30
Черновець	—	—	—	—	**12·20**
Станиславова	5·40	—	—	—	—
Коломиї,	—	10.20	—	—	—
Стрия	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Пустомит	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Самбора	8·00	10·30	2·00	—	9·10
Любіня	8·00	10·30	2·00	9·10	—
Рави рускої	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·26	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брухович	7·10	—	12·40	4·50	8·20
Брухович	8·15	—	—	—	—
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	11.15
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	**12·45**
Ряшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	7·45	11·10
Черновець	6·10	9·35	**2·23**	—	10·38
Черновець	—	—	—	—	**2·50**
Станиславова	—	—	—	2·40	—
Коломиї	—	—	—	6·03	—
Стрия	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Пустомит	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Самбора	6·00	9·05	4·00	—	10·45
Любіня	6·00	9·05	—	4·00	10·45
Рави рускої	6·14	11·05	—	7·10	11·35†
Янова	6·58	9·15	1·35†	3·35	6·30
Брухович	7.21	11·05	—	—	—
Брухович	6·14	—	3·35	7·10	11·35†
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлї означені †.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL